

Väärinfot käsitlev ELi tegevusjuhend

PREAMBUL

Arvestades Euroopa Komisjoni teatist „Euroopa lähenemisviis veebis leviva väärinfoga võitlemiseks“^[1] (edaspidi „teatis“), kõrgetasemelise eksperdirühma aruannet^[2], nõukogu 28. juuni 2018. aasta järeldusi^[3] ning mitut Euroopas käivitatud olulist algatust^[4], mille eesmärk on lahendada väärinfo levitamisest tekkinud probleeme, tunnistavad käesoleva tegevusjuhendi 1. lisas loetletud ettevõtjad ja ühendused (edaspidi „allakirjutanud“) oma rolli väärinfost tulenevate probleemide lahendamisele kaasaaitamisel.

Komisjoni teatise järgi määratlevad nii komisjon kui ka kõrgetasemeline eksperdirühm oma aruandes käesoleva tegevusjuhendiga seoses väärinfot kui „tõendatavalt valet või eksitavat teavet“, mida kumulatiivselt

(a) „luuakse, esitatakse ja levitatakse majandusliku kasu teenimise või üldsuse tahtliku petmise eesmärgil“ ning

(b) „mis võib põhjustada avalikku kahju“, millega soovitakse „seada ohtu demokraatlikud poliitilised ja poliitikakujundusprotsessid, samuti sellised avalikud hüved nagu ELi kodanike tervise kaitse, keskkond või julgeolek“.^[5]

Väärinfo mõiste ei hõlma eksitavat reklaami, aruandlusvigu, satiiri ja paroodiat või selgesti eristatavaid parteipoliitilisi uudiseid ja kommentaare ning see ei mõjuta siduvaid õiguslikke kohustusi, isereguleerimisel põhinevaid reklaamialaseid tegevusjuhendeid ega eksitava reklaamiga seotud standardeid.

Allakirjutanud nõustuvad komisjoni järeldustega, et „kodanike kokkupuude laiaulatusliku väärinfo, nii eksitava kui ka otseselt vale infoga, on Euroopa jaoks suur probleem. Euroopa avatud demokraatlike ühiskondade aluseks on avalikud arutelud, mis võimaldavad hästi informeeritud kodanikel väljendada oma tahet vabade ja õiglaste poliitiliste protsesside kaudu“.^[6]

Nagu komisjoni teatises korduvalt tõdetakse,^[7] on allakirjutanud teadlikud põhiõigusest väljendusvabadusele ja avalikule internetile ning haprast tasakaalust, mida tuleb kaitsta püüete eest piirata muidu õiguspärase sisu levikut ja mõju.

Mõistes, et väärinfo levitamisel on palju tahke ning seda hõlbustab väga suur hulk ökosüsteemi tegureid (mida väärinfo levitamine omakorda mõjutab), on kõikidel sidusrühmadel oma roll väärinfo levikuga võitlemisel.

Seda silmas pidades on allakirjutanud koostanud käesoleva tegevusjuhendi ja selle lahutamatu osa – lisade – projekti ning võtavad sellega endale ülesande täita asjaomaseid kohustusi, mis on nende nime kõrvale kirjutatud. Arvestades tegevusjuhendis kirjeldatud kohustuste ulatust ja kaasatud sidusrühmade heterogeensust, võtavad allakirjutanud endale üksnes sellised kohustused, mis vastavad nende pakutavale tootele ja/või teenusele, nende rollile väärtusahelas, nende tehnilisele

suutlikkusele ja neile ELi õigusega pandud vastutuskorrale, mis erineb olenevalt nende rollist kõne all oleva sisu loomisel ja levitamisel. Seepärast viidatakse tegevusjuhendis üksikule allakirjutanule, kes on võtnud teatavad kohustused, mis on esitatud 1. lisas, kui „asjaomasele allakirjutanule“. See ei kohusta tegevusjuhendile allakirjutanuid võtma endale kõiki kohustusi. 2. lisas on esitatud parim olemasolev tava. Allakirjutanud on nõus, et lisa võiks korrapäraselt täiendada, pidades silmas muutusi turul, tehnikas ja muudes valdkondades.

Allakirjutanud tunnistavad, et kuna eri allakirjutanud toimivad erinevalt ning neil on erinevad eesmärgid, tehnoloogiad ning tarbijaskond, võimaldab tegevusjuhend kasutada selles esitatud sätete mõtte saavutamiseks erinevaid lähenemisi.

Allakirjutanud tunnistavad, et kutseorganisatsioonidel, kes on käesolevale tegevusjuhendile alla kirjutanud, ei teki oma liikmete nimel kohustusi. Siiski kohustuvad kõnealused organisatsioonid oma liikmeid sellest tegevusjuhendist teavitama ja julgustama neid vajaduse korral kas sellega ühinema või selle põhimõtteid austama.

Käesoleva tegevusjuhendi kohaldamine on iga allakirjutanu puhul piiratud teenustega, mida nad osutavad Euroopa Majanduspiirkonna lepinguosalistes riikides.

Allakirjutanud, sealhulgas alla kirjutatud ühendused, kohustuvad võtma käesolevas tegevusjuhendis sätestatud meetmeid viisil, mis tagab täieliku vastavuse ELi ja riigisisese konkurentsialase õigusega. Näiteks ei tohi allakirjutanud arutada, edasi anda ega vahetada mitte mingisugust tundlikku äriteavet. See hõlmab mitteavalikku teavet järgmiste näitajate kohta: hinnad; turundus- ja reklaamistrateegia; kulud ja tulud; kauplemistingimused kolmandate isikutega (sealhulgas ostustrateegia); tarnetingimused; kaubandusprogrammid või turustusstrateegia.

Tegevusjuhendit kohaldatakse ELi ja selle liikmesriikide kehtivate õigusaktide raames ning seda ei tohi mingil moel käsitleda nii, nagu see asendaks või tõlgendaks olemasolevat õigusraamistikku ning eelkõige, aga mitte ainult,

- Euroopa Liidu põhiõiguste hartat;
- Euroopa inimõiguste kaitse konventsiooni;
- direktiivi 2000/31/EÜ, eriti selle artikleid 12–15, mida kohaldatakse kõikidele käesolevas tegevusjuhendis sätestatud kohustustele, mille sihtrühm on või mida pakuvad pelgalt edastamise, vahemälu salvestamise või teabe talletamise teenuse osutajad, nagu interneti-, otsimootorite, veebibrauserite, blogimisplatvormide, veebifoorumite, videojagamisplatvormide, sotsiaalmeedia jmt teenuste pakkujad;
- määrust (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta;
- direktiivi 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul;
- direktiivi 2006/114/EÜ eksitava ja võrdleva reklaami kohta;

- Euroopa Liidu Kohtu ja Euroopa Inimõiguste Kohtu kohtupraktikat selliste meetmete proportsionaalsuse kohta, mis on kujundatud kahjulikule infosisule juurdepääsu ja sellise sisu ringluse piiramiseks.

I. EESMÄRGID

Käesoleva tegevusjuhendi eesmärk on teha kindlaks meetmed, mida allakirjutanud peaksid rakendama, et lahendada väärinfoga seotud probleeme.

Kooskõlas komisjoni teatisega tunnistavad tegevusjuhendile allakirjutanud järgmiste tegevuste olulisust:

- (i) väärinfovastaste kaitsemeetmete kasutamine;
- (ii) kontrolli parandamine reklaami paigutamise üle, et vähendada väärinfo pakkujate tulusid;
- (iii) poliitilise ja temaatilise reklaami läbipaistvuse tagamine, mille eesmärk on muu hulgas aidata kasutajatel mõista, miks konkreetne reklaam on just neile suunatud;
- (iv) valeandmete esitamist käsitlevate mõistlike reeglite rakendamine ja täiendamine;
- (v) jõupingutuste süvendamine võltskontode sulgemisel ja selliste jõupingutuste tulemuslikkuse näitamine ning selge märgistussüsteemi ja selgete reeglite loomine robotprogrammide jaoks, tagamaks, et nende tegevust ei saaks segi ajada inimestevaheliste interaktsioonidega;
- (vi) jõupingutuste süvendamine ja nende tulemuslikkuse kohta teabe jagamine, et tagada teenuste usaldusväarsus seoses kontodega, mille eesmärk on levitada väärinfot, nii nagu on üksikasjad välja selgitanud ja neile hinnangu andnud asjaomane allakirjutanu ning kooskõlas Euroopa inimõiguste konventsiooni artikliga 8, põhiõigusega anonüümsusele ja pseudonüümsusele ning proportsionaalsuse põhimõttega;
- (vii) kooskõlas Euroopa inimõiguste konventsiooni artikliga 10 ja arvamusevabaduse põhimõttega investeerimine tehnoloogilistesse vahenditesse, selleks et otsingutes, uudisvoogudes või muudes automaatselt järjestatud levikanalites seataks esikohale asjakohane, autentne, täpne ja usaldusväärne teave. Igal juhul ei peaks valitsused allakirjutanuid sundima ega allakirjutanud vabatahtlikult kasutusele võtma meetmeid, et keelata või takistada juurdepääsu muidu õiguspärase sisuga teabele või sõnumitele üksnes selle põhjal, et nende arvates oli see vale;
- (viii) läbipaistvuse tagamine eesmärgiga aidata kasutajatel mõista, miks konkreetne poliitiline või temaatiline reklaam on just neile suunatud, seda ka sisuallikate usaldusväarsuse näitajate, mediaomandi ja/või kontrollitud identiteedi kaudu;
- (ix) väärinfo nähtavuse vähendamine, parandades usaldusväärse infosisu leitavust;
- (x) kasutajatele selliste vahendite pakkumine, mis võimaldavad kasutajaspetsiifilist ja interaktiivset veebikogemust, mis omakorda hõlbustab sisu avastamist ja juurdepääsu alternatiivseid seisukohti esindavatele uudisteallikatele,

- samuti neile lihtsalt kasutatavate vahendite pakkumine väärinfost teatamiseks;
- (xi) mõistlike meetmete võtmine, et võimaldada andmetele eraelu puutumatust austav juurdepääs faktide kontrolliks ja teadustegevuseks, ning koostöö tegemine asjaomaste andmete esitamisel oma teenuste toimimise, sealhulgas teadlaste sõltumatuks uurimistegevuseks vajalike andmete ja üldise algoritme käsitleva teabe kohta.

Muid algatusi piiramata on käesoleva tegevusjuhendi eesmärk võidelda veebiplatvormidel esitatava väärinfoga.

Allakirjutanud on tegevusjuhendi kokku leppinud heas usus, tuginedes sellele, et see kajastab nende kavatsusi õiglaselt ja ausalt. Selleks et tegevusjuhendit veelgi paremini mõista, juhatatakse järgmises osas loetletud kohustused sisse üksikasjalike eesmärkide ja iga kohustuserühmaga seotud tausta selgitustega viies asjaomases valdkonnas, mida tegevusjuhendis käsitletakse.

II. KOHUSTUSED

II.A. Kontroll reklaami paigutamise üle

Arvestades järgmist:

- Allakirjutanud nõustuvad teatises esitatud eesmärkidega ning pidades silmas, et kaubandusaspekt on vaid üks paljudest väärinfo tahkudest, tunnistavad allakirjutanud vajadust „oluliselt parandada kontrolli reklaami paigutamise üle, eelkõige selleks, et vähendada väärinfo pakkujate tulusid“.^[8]
- Asjaomased allakirjutanud teevad majanduslikult mõistlikke jõupingutusi, et rakendada meetmeid ja protsesse; mitte võtta vastu tasu enda kohta pidevalt väärinfot esitavatelt kontodelt ja veebisaitidelt ega neid muul viisil edendada.
- Allakirjutanud on nõus, et kõik internetireklaami ostmisse ja müümisse ning reklaamiga seotud teenuste osutamisse kaasatud isikud peavad tegema koostööd, et suurendada läbipaistvust kogu internetireklaami ökosüsteemis ning seeläbi kontrollida ja piirata reklaami paigutamist väärinfo pakkujatele kuuluvatele kontodele ja veebisaitidele.
- Et vältida reklaami vale paigutamist väärinfot sisaldavatele veebisaitidele, on vaja veelgi täiustada juba laialt kasutusel olevaid kaubamärgi kaitse tagamise vahendeid, kui on teada, mis laadi sisuga on tegemist.^[9]
- Allakirjutanud nõustuvad, et usaldusväarsuse näitajad, teave faktikontrollijatelt ja uus sõltumatu faktikontrollijate võrgustik, mida hõlbustab Euroopa Komisjon pärast selle loomist, saavad anda täiendavaid andmelemente väärinfo pakkujate kohta.

Seetõttu võtavad käesolevale tegevusjuhendile allakirjutanud järgmised kohustused:

1. Asjaomased allakirjutanud kohustuvad võtma meetmeid ja algatama protsesse, et takistada sellise käitumise reklaamimist ja müümisalgatusi, nagu näiteks iseennast või oma omandit käsitleva olulise teabe kohta valeandmete esitamine. Sellised meetmed ja protsessid võivad näiteks hõlmata reklaamiteenuste või reklaami tasulise paigutamise piiramist ning neid võidakse rakendada koostöös faktikontrollijatega. Selliste meetmete ja protsesside eesmärk võib vastavalt vajadusele olla järgmine:
 - (a) edendada ja/või kaasata kaubamärgi kaitse ja kontrolli tagamise vahendeid;
 - (b) võimaldada kontrollimisega tegelevate kolmandatest isikutest äriühingute kaasamist;
 - (c) aidata ja/või võimaldada reklaamijatel hinnata meedia ostustrateegiaid ja maineriske internetis;
 - (d) pakkuda reklaamijatele vajalikku juurdepääsu kliendipõhistele kontodele, et võimaldada neil jälgida reklaami paigutamist ja teha valikuid olenevalt sellest, kuhu reklaamid paigutatakse.

II.B. Poliitiline ja temaatiline reklaam

Arvestades järgmist:

- Allakirjutanud nõustuvad teatises esitatud üleskutsega tunnistada poliitilise ja temaatilise reklaami läbipaistvuse tagamise tähtsust.
- Sellise läbipaistvuse tagamise eesmärk on muu hulgas aidata kasutajatel mõista, miks konkreetne reklaam on just neile suunatud.
- Allakirjutanud tunnistavad, et väljatöötatud lähenemisviisid temaatilisele reklaamile peaksid kajastama Euroopa poliitilise ja temaatilise reklaami turgu, ning võtavad teadmiseks Euroopa Komisjoni soovitusel valimiskoostöö võrgustike, veebisisu läbipaistvuse, küberintsidentide eest kaitsmise ning väärinfo levitamise kampaaniate vastu võitlemise kohta Euroopa Parlamendi valimiste raames.

Seetõttu võtavad käesolevale tegevusjuhendile allakirjutanud järgmised kohustused:

2. Allakirjutanud kohustuvad täitma jätkuvalt ELi ja riigisiseses õiguses sätestatud ning isereguleerimisel põhinevates tegevusjuhendites kirjeldatud nõuet,^[10] et kõik reklaamid peaksid olema toimetatud sisust, sealhulgas uudistest, selgelt eristatavad, olenemata sellest, missugust vormi ja meediakanalit on kasutatud. Kui reklaam ilmub meediakanalis, kust edastatakse uudiseid või toimetatud materjale, tuleb see esitada sellisel kujul, et see oleks tasulise teatena või sellisena märgistatuna kergesti äratuntav.
3. Asjaomased allakirjutanud kohustuvad lubama sellise poliitilise reklaami (mida määratletakse kui reklaami, mis propageerib kandidaadi või referendumil esitatava küsimuse poolt või vastu hääletamist üleriigilistel ja üleeuroopalistel valimistel) avalikustamist, mis võib sisaldada sponsori nime ja kulutatud rahasummat.
4. Asjaomased allakirjutanud kohustuvad tegema mõistlikke jõupingutusi, et kavandada temaatilise reklaami avalikustamist käsitlevad lähenemisviisid. Selliste jõupingutuste hulka kuulub temaatilise reklaami sellise esialgse määratluse väljatöötamist, mis ei piira poliitiliste arutelude edasiandmist ega poliitiliste veendumuste avaldamist ning mis välistab kaubandusliku

reklaami. Arvestades väljendusvabadusega seotud mõjusid, kutsuvad allakirjutanud üles koostööle ekspertsidusrühmadega, et uurida lähenemisviise, mille abil saavutada läbipaistvus, kaitstes samas ka põhiõigusi. Sellise määratluse väljatöötamine ei tohi sekkuda valdkondadesse, millega tegelevad isereguleerimisel põhinevad reklaamiasutused.

II.C. Teenuste usaldusväärsus

Arvestades järgmist:

- Kooskõlas Euroopa Komisjoni teatisega tunnistavad allakirjutanud, kui „oluline on tõhustada jõupingutusi võltskontode sulgemiseks ja näidata selliste jõupingutuste tulemuslikkust ning luua selge märgistussüsteem ja selged eeskirjad robotprogrammide jaoks, tagamaks, et nende tegevust ei saaks segi ajada inimestevaheliste interaktsioonidega“.^[11]
- Asjaomased allakirjutanud tunnistavad, et on oluline tagada veebiteenuste väärinfovastased kaitsemeetmed ja neid edendada.
- Asjaomased allakirjutanud rõhutavad, et on jätkuvalt kohustatud enne uute teenuste käivitamist kaaluma valeandmete esitamise vastaste kaitsemeetmete rakendamist ja edendamist.
- Asjaomased allakirjutanud kaaluvad olemasolevate teenuste läbivaatamist eesmärgiga tagada, et selliseid kaitsemeetmeid ka võimalikult palju rakendataks.
- Asjaomased allakirjutanud peavad süvendama jõupingutusi ja näitama nende tulemuslikkust, et tagada teenuste usaldusväärsus seoses kontodega, mille eesmärk on levitada väärinfot, mille üksikasjad peab välja selgitama ja neile hinnangu andma asjaomane allakirjutanu.
- Kooskõlas Euroopa inimõiguste konventsiooni artikliga 8^[12] ei tohi allakirjutanutel keelata kontode ja teenuste anonüümset ja pseudonüümset kasutamist.

Seetõttu võtavad käesolevale tegevusjuhendile allakirjutanud järgmised kohustused:

5. Asjaomased allakirjutanud kohustuvad kehtestama selged meetmed identiteedi kaitseks ja robotprogrammide väärkasutuse vastu ning tagama nende meetmete rakendamise ELis. Sellised meetmed võivad hõlmata mõnda käesoleva tegevusjuhendi 2. lisas loetletud meetet.
6. Asjaomased allakirjutanud kohustuvad kehtestama reeglid, mille alusel määratakse kindlaks automatiseeritud süsteemide lubamatu kasutamine, ning avalikustama need reeglid platvormil ja tegema need ELi kasutajatele kättesaadavaks.

II.D. Tarbijatele suuremate õiguste andmine

Arvestades järgmist:

- Kooskõlas Euroopa inimõiguste konventsiooni artikliga 10^[13] ja arvamusevabaduse põhimõttega ei tohi valitsused sundida allakirjutanuid võtma ja allakirjutanud ei pea vabatahtlikult võtma meetmeid, et keelata või takistada juurdepääsu muidu õiguspärase sisuga teabele või sõnumitele üksnes selle põhjal, et nende arvates olid need valed.

- Käesolevale tegevusjuhendile allakirjutanud tunnistavad, et on oluline vähendada väärinfo nähtavust usaldusväärse sisu leitavuse parandamise abil, ning leiavad, et kasutajatele tuleks pakkuda vahendeid, mis võimaldavad kasutajaspetsiifilist ja interaktiivset veebikogemust, mis omakorda hõlbustab sisu avastamist ja juurdepääsu mitmesugustele alternatiivseid seisukohti esindavatele uudisteallikatele, aga ka lihtsalt kasutatavaid vahendeid väärinfost teatamiseks, nagu on viidatud teatises.
- Asjaomased allakirjutanud peavad investeerima tehnoloogilistesse vahenditesse, mis seavad otsingutes, uudisvoogudes või muudes automaatselt järjestatud levikanalites võimaluse korral esikohale asjakohase, autentse ja usaldusväärse teabe.
- Käesolevale tegevusjuhendile allakirjutanud tunnistavad, et selline läbipaistvus tuleks tagada eesmärgiga aidata kasutajatel mõista, miks konkreetne poliitiline või temaatiline reklaam on just neile suunatud.
- Selline läbipaistvus peaks kajastama, kui oluline on hõlbustada sisu hindamist sisuallikate usaldusväärse näitajate, meediaomandi ja kontrollitud identiteedi kaudu. Sellised näitajad peaksid põhinema objektiivsetel kriteeriumidel ning uudistemeedia ühendused peaksid olema need heaks kiitnud kooskõlas ajakirjanduslike põhimõtete ja protsessidega.
- Allakirjutanud tunnistavad nii jätkuvat õigusloomealast tegevust, mille abil töötatakse välja läbipaistvusstandardid järjestamise peamiste parameetrite kohta, mis on loetletud platvormide ja ettevõtjate vahelisi suhteid käsitleva määruse eelnõus, kui ka ELi tehisintellekti eksperdirühma tööd ja ELi tarbijaõigustikku.

Seetõttu võtavad käesolevale tegevusjuhendile allakirjutanud järgmised kohustused:

7. Asjaomased allakirjutanud kohustuvad investeerima sellistesse toodetesse, tehnoloogiasse ja programmidesse, millele on viidatud 2. lisas, et aidata inimestel teha internetis võimalike võltsuudistega kokku puutudes teadlikke otsuseid, toetades sealhulgas jõupingutusi, millega koostöös uudiste ökosüsteemiga arendada ja rakendada tõhusaid usaldusväärse näitajaid.
8. Asjaomased allakirjutanud kohustuvad investeerima tehnoloogilistesse vahenditesse, mis seavad otsingutes, uudisvoogudes või muudes automaatselt järjestatud levikanalites võimaluse korral esikohale asjakohase, autentse ja usaldusväärse teabe.
9. Asjaomased allakirjutanud kohustuvad investeerima tunnustesse ja vahenditesse, mis aitavad inimestel leida avalikku huvi pakkuvate teemade kohta mitmekesist teavet.
10. Allakirjutanud kohustuvad looma partnerlussuhted kodanikuühiskonna, valitsuste, haridusasutuste ja muude sidusrühmadega, et toetada kriitilise mõtlemise oskuse ja digitaalmeedia alase pädevuse parandamiseks tehtavaid jõupingutusi.
11. Allakirjutanud kohustuvad toetama selliste vahendite turuleviimist, mis aitavad tarbijatel mõista, miks nad just selliseid reklaame näevad.

II.E. Teadusringkondadele suuremate õiguste andmine

Arvestades järgmist:

- Kooskõlas kõrgetasemelise eksperdirühma aruande ja teatisega tunnistavad käesolevale tegevusjuhendile allakirjutanud, kui oluline on „võtta vajalikke meetmeid, et võimaldada eraelu puutumatust arvestavat juurdepääsu andmetele faktide kontrollimiseks ja teadustegevuseks“, ning „teha koostööd, edastades asjaomaseid andmeid oma teenuste toimimisest, mille hulgas on teadlastele vajalikud andmed iseseisvaks uurimistööks ja üldine teave algoritmide kohta.“^[14]

Seetõttu võtavad käesolevale tegevusjuhendile allakirjutanud järgmised kohustused:

12. Asjaomased allakirjutanud kohustuvad toetama sõltumatuid heauskseid jõupingutusi, mille abil tuvastada väärinfot ja mõista selle mõju, nende hulgas faktikontrollijate sõltumatut võrgustikku, mida hõlbustab Euroopa Komisjon pärast selle loomist. See hõlmab eraelu puutumatust kaitsvate andmestike jagamist, ühist teadustegevust või muul moel teadlaste ja kodanikuühiskonna organisatsioonide partnerlust, kui see on asjaomane ja võimalik.
13. Asjaomased allakirjutanud kohustuvad mitte keelama või takistama oma platvormidel väärinfo ja poliitilise reklaami heauskset uurimist.
14. Asjaomased allakirjutanud kohustuvad edendama väärinfo ja poliitilise reklaami uurimist.
15. Asjaomased allakirjutanud kohustuvad korraldama iga-aastase ürituse, et toetada arutelusid teadusringkondade, faktikontrollijate kogukonna ja väärtusahela liikmetega.

III. TEGEVUSJUHENDI TULEMUSLIKKUSE MÕÕTMINE JA JÄRELEVALVE

Alljärgnevat võtmetähtsusega tulemuslikkuse põhinäitajate kogumit rakendatakse asjaomastele allakirjutanutele nende kohustusi arvesse võttes.

16. Asjaomased allakirjutanud kohustuvad esitama oma tööst väärinfo vastu võitlemisel aastaaruande, mis on üldsusele kättesaadav ja mida kolmas isik saab kontrollida. Aruanne võib sisaldada võetud meetmete üksikasju ja allakirjutanute edusamme, millega suurendatakse väärinfot puudutavat läbipaistvust, näiteks järgmisi:
 - a. kooskõlas eespool punkti nr 1 all esitatud kohustustega meetmed ja jõustamismeetmed seoses väärinfo pakkujatele mõeldud müümisvõimaluste vähendamisega;
 - b. kooskõlas eespool osas II.B esitatud kohustustega meetmed, millega parandada nähtavust poliitiliste reklaamide tarbijatele;
 - c. kooskõlas eespool osas II.C esitatud kohustustega meetmed, millega lõimida ja võtta kasutusele põhimõtted seoses nende teenuste terviklikkusega väärinfo kontekstis;
 - d. kooskõlas eespool osas II.D esitatud kohustustega meetmed, millega avardada toodete, vahendite, tehnoloogia ja programmidega tarbijate võimalusi kaasa rääkida;

- e. kooskõlas eespool osas II.D esitatud kohustustega „tarbija teadlikkuse/hoiakute mõõtmine väärinfo küsimuses“;
 - f. kooskõlas eespool punktis nr 9 esitatud kohustusega pakkuda inimestele vahendeid, mis aitavad leida avalikku huvi pakkuvate teemade kohta mitmekesisist teavet;
 - g. kooskõlas eespool osas II.E esitatud kohustusega meetmed, mille abil parandada teadlaste ja kodanikuühiskonna rühmade suutlikkust jälgida poliitiliste reklaamide ulatust ja mahtu;
 - h. kooskõlas eespool punktis nr 10 esitatud kohustusega soodustada inimeste koolitamist kriitilise mõtlemise ning digitaalmeedia ja -oskuste vallas;
 - i. kooskõlas eespool osas II.E esitatud kohustustega asjaomaste allakirjutanute püüdlused toetada heauskset uurimistegevust ja/või faktikontrollijate võrgustikku antud aastal.
17. Konkreetselt reklaamiettevõtjate puhul pakub Ülemaailmne Reklaamiettevõtjate Liit (WFA) koondatud ja jälgitavat aruandlust ning teeb kindlaks eri kaubamärgi kaitset tagavad tegevused ja meetmed, mida kaubamärgi omanikud kasutavad.
18. Konkreetselt reklaamiagentuuride puhul pakub Euroopa Kommunikatsiooniagentuuride Liit (EACA) koondatud ja jälgitavat aruandlust ning teeb kindlaks eri kaubamärgi kaitset tagavad tegevused ja meetmed, mida reklaamiagentuurid kasutavad, sealhulgas asjaomaste vahendite edendamine, koostöö kontrollimisega tegelevate kolmandatest isikutest äriühingutega, samuti meetodid, millega hinnata meedia ostustrateegiaid ja teha valikuid reklaamide paigutamisel sellega seotud väärinfo riski suhtes.
19. Interaktiivne reklaamibüroo IAB Europe pakub koondatud aruandlust ning teeb kindlaks eri kaubamärgi kaitset tagavad tegevused ning meetmed, mida kasutavad IAB Europe'i liikmed, ja meetmed, mida kasutavad Euroopa siseriiklikud interaktiivsed reklaamibürood, kuhu kuulub sidusrühmi kogu veebireklaami ökosüsteemist.
20. Allakirjutanud kohustuvad valima objektiivse kolmandast isikust organisatsiooni, kes vaatab läbi asjaomaste allakirjutanute esitatud iga-aastased enesehindamisaruanded, ning hindama kohustuste täitmisel tehtud edusamme, milles antakse aru endale võetud kohustustest.
21. Kooskõlas osa II.B punktis 4 esitatud kohustusega teevad asjaomased allakirjutanud koostööd Euroopa Komisjoni ja muude oluliste sidusrühmadega, et püüda välja töötada esialgne määratlus, mis edastaks kõige tulemuslikumad lähenemisviisid, millega saavutada läbipaistvus, kaitstes samas ka põhiõigusi, et teha temaatilise reklaami avalikustamist käsitlevate lähenemisviiside kavandamisel olulisi edusamme.

IV. HINDAMISPERIOOD

Tegevusjuhendi allakirjutamisele järgneb 12 kuu pikkune hindamisperiood, mille jooksul kohtuvad allakirjutanud korrapäraselt, et analüüsida edusamme, rakendamist ja toimimist.

Allakirjutanud kohtuvad hindamisperioodi lõpus, et hinnata tegevusjuhendi tulemuslikkust iga eespool kirjeldatud kohustuse osas. Nad arutavad tegevusjuhendi kasutamise jätkamist ning vajaduse korral kaaluvad ja soovivad järeelmeetmeid. Need järeelmeetmed võivad sisaldada muudatusi selles, kuidas jälgitakse allakirjutanute edusamme tegevusjuhendi rakendamisel ja tegevusjuhendi mõju väärinfole. Kõnealuse hinnangu tulemused võetakse kokku aruandes, mis sisaldab järeldusi asjaomaste allakirjutanute kohustuste ja võtmetähtsusega tulemuslikkuse põhinäitajate kohta.

Pärast hindamisperioodi kohtuvad allakirjutanud kord aastas, et tegevusjuhend läbi vaadata ja võtta vajaduse korral lisameetmeid. Vajaduse korral võivad nad kohtuda ka sagedamini, et tegevusjuhendi toimimist arutada. Tegevusjuhendi toimimise ja tulemuslikkuse hindamiseks võib koostada aruandeid.

Allakirjutanud on nõus tegevusjuhendi toimimise kohta tehtud aruandluse hindamisel tegema koostööd Euroopa Komisjoniga. Kõnealune koostöö võib hõlmata järgmist:

- taotluse korral asjakohase teabe kättesaadavaks tegemine;
- komisjoni teavitamine uutest allakirjutanutest või mõne allakirjutanu loobumisest;
- komisjoni küsimustele ja nõuannetele vastamine;
- eespool nimetatud hinnangu ja aruannete arutamine allakirjutanute koosolekutel ning
- komisjoni kutsumine kõikidele sellistele koosolekutele.

V. ALLAKIRJUTANUD

Käesolevat tegevusjuhendit kohaldatakse üksnes nende suhtes, kes on sellele alla kirjutanud. Uued liitujad võivad tegevusjuhendile igal ajal alla kirjutada. Need, kes soovivad tegevusjuhendile alla kirjutada, peavad tutvustama oma tegevust neile, kes on tegevusjuhendile juba alla kirjutanud, ja näitama, kuidas nad kavatsevad tegevusjuhendi nõudeid järgida.

Allakirjutanu võib tegevusjuhendi rakendamisel osalemisest või konkreetse tegevusjuhendis esitatud kohustuse täitmisest igal ajal loobuda, teavitades sellest Euroopa Komisjoni ja teisi allakirjutanuid. Selline loobumine ei lõpeta tegevusjuhendi rakendamist teiste allakirjutanute vahel.

Iga allakirjutanu võib igal ajal teavitada teisi allakirjutanuid sellest, et tema arvates ei täida mõni allakirjutanu tegevusjuhendis sätestatud kohustusi, ja põhjustest, miks ta nii arvab. Allakirjutanud võivad otsustada, et seda küsimust arutatakse täiskogu koosolekul. Kui asjaomane allakirjutanu on ära kuulatud ja objektiivsetele põhjustele tuginedes on järeldatud, et kõnealune allakirjutanu ei soovi täita tegevusjuhendis võetud kohustusi, võivad allakirjutanud pärast kõikide mõistlike võimaluste uurimist paluda sellel allakirjutanul loobuda osalemast tegevusjuhendi rakendamisel. Allakirjutanud teavitavad sellest otsusest Euroopa Komisjoni.

Allakirjutanud võivad märkida oma veebisaidil või kaubanduslikes või muudes teadaannetes, et nad on tegevusjuhendile alla kirjutanud. Nad kõik võivad võtta mõistlikke meetmeid, et teavitada oma ärikontakte tegevusjuhendi olemasolust.

VI. JÕUSTUMINE

Käesolev tegevusjuhend jõustub üks kuu pärast sellele allakirjutamist. Kõik sellesse tegevusjuhendisse tehtavad muudatused peavad kõik allakirjutanud heaks kiitma.

Tegevusjuhend on tähtajatu ja sõltub allakirjutanute kokkuleppes jätkata pärast tegevusjuhendi iga-aastast läbivaatamist.

Alla kirjutatud Brüsselis xx. septembril 2018.

^[1] http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=51804.

^[2] <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/final-report-high-level-expert-group-fake-news-and-online-disinformation>.

^[3] <http://www.consilium.europa.eu//media/35936/28-euco-final-conclusions-en.pdf>.

^[4] Euroopa Liidu, selle liikmesriikide ja muude asjaomaste huvirühmade võetud meetmed peaksid piirama veebis leviva väärinfo esinemist ja mõju ning need tuleb võtta Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ja Euroopa inimõiguste konventsioonis esitatud õigusraamistiku piires. Väljendusvabadus on ennekõike sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 11 ja Euroopa inimõiguste konventsiooni artiklis 10 kui usaldusväärsete otsuste langetamise võimaldaja vabades ja demokraatlikes ühiskondades. Väljendusvabadus kehtib nii trükiajakirjanduses, ringhäälingus kui ka võrgumeedias ning kätkeb arvamussvabadust ja vabadust saada ja levitada teavet ja ideid „ilma võimu sekkumiseta ning sõltumata riigipiiridest“, aga ka meediavabaduse ja meedia mitmekesisuse terviklikke, loomulikel järelustel põhinevaid väärtushinnanguid.

^[5] Teatis, punkt 2.1.

^[6] Teatis, punkt 1.

^[7] Vt nt teatise punkt 3.1.1, milles komisjon kinnitab, et kõikide väärinfoga võitlemiseks võetavate meetmete puhul „tuleks rangelt järgida sõnavabaduse põhimõtet ning see peaks hõlmama kaitsemeetmeid, mis takistavad väärkasutust, näiteks kriitiliste, satiiriliste, eriarvamust väljendavate ja šokeerivate kõnede tsenseerimist. Samuti tuleks järgida komisjoni kohustust tagada avatud, turvaline ja usaldusväärne internet.“

^[8] Teatis, punkt 3.1.1.

^[9] Teatis „Euroopa lähenemisviis veebis leviva väärinfoga võitlemiseks“:
http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=51804.

^[10] Näiteks „Rahvusvahelise infotehnoloogiakeskuse reklaami ja turundusteadete alane tegevusjuhend“ (<https://cdn.iccwbo.org/content/uploads/sites/3/2011/08/IC-Consolidated-Code-of-Advertising-and-Marketing-2011-English.pdf>) või riigisiseste isereguleerimisel põhinevate organisatsioonide jõustatud reklaamialased käitumisjuhendid.

^[11] Teatis, punkt 3.1.1.

^[12] Euroopa inimõiguste konventsiooni artikkel 8 „Õigus era- ja perekonnaelu austamisele“.

^[13] Euroopa inimõiguste konventsiooni artikkel 10 „Väljendusvabadus“.

^[14] Kõrgetasemelise eksperdirühma aruanne.